

ОСНОВНИ СТРУКТУРНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА СТРАНИХ ПОДРУЖНИЦА BASIC STRUCTURAL INDICATORS OF BUSINESS ACTIVITIES OF FOREIGN AFFILIATES

У 2022. години у Републици Српској пословало је 287 страних подружница са 32 398 запослених лица. Укупан промет који су ова предузећа остварила износио је 7 милијарди КМ, док је додата вриједност по факторским трошковима достигла више од 1,8 милијарди КМ.

Број страних подружница у 2022. години, већи је за 28 предузећа у односу на претходну годину, док је број запослених лица већи за 6,1% или 1 856 лица.

Стране подружнице чиниле су 3,3% од укупног броја тржишно оријентисаних предузећа, односно предузећа обухваћених „Годишњим извјештајем структурних пословних статистика за 2022. годину“ (СПС). У укупном броју страних подружница највише их је у подручјима *Прерађивачка индустрија* 35,5% и *Трговина на велико и мало и поправка моторних возила и мотоцикала* 23,0%.

Државе чланице Европске уније имају највеће учешће у капиталу страних подружница у Републици Српској, 54,7%.

Од укупног броја запослених лица, добијених путем СПС истраживања за предузећа, 21,0% ангажовано је у страним подружницама. Посматрано по подручјима КД, највећи дио запослених у страним подружницама ангажован је у подручјима *Прерађивачка индустрија* 56,5% и *Трговина на велико и мало и поправка моторних возила и мотоцикала* 21,3%.

Стране подружнице, у којима највеће учешће у капиталу имају државе чланице Европске уније, ангажују 66,2% од укупног броја запослених лица.

У укупно оствареном промету предузећа по СПС истраживању, стране подружнице учествују са 27,0%. Посматрано према подручјима дјелатности, промет страних подружница остварен је уз највећи допринос оних из подручја *Трговина на велико и мало и поправка моторних возила и мотоцикала* 46,7% и *Прерађивачка индустрија* 35,1%.

Од укупно оствареног промета страних подружница, 51,1% остварују оне у којима највеће учешће у капиталу имају државе које нису чланице Европске уније.

Учешће страних подружница у додатој вриједности по факторским трошковима из СПС истраживања је 26,8%. У стварању додате вриједности по факторским трошковима страних подружница највише доприносе подружнице из подручја *Прерађивачка индустрија* 38,9% и *Трговина на велико и мало и поправка моторних возила и мотоцикала* 18,9%.

У додатој вриједности по факторским трошковима страних подружница 52,2% учествују подружнице у којима највеће учешће у капиталу имају државе које нису чланице Европске уније.

Статистиком страних подружница обухваћена су предузећа из подручја индустрије (В, С, Д и Е), грађевинарства (Ф), трговине (Г) и нефинансијских услуга (Н, И, Ј, Л, М, Н, Р, Q, R и S), према Класификацији дјелатности КД БиХ 2010.

Основни структурни показатељи пословања страних подружница дати су према подручјима дјелатности, величини подружница и према државама у којима је сједиште страног власника са највећим учешћем у капиталу.

In 2022, there were 287 foreign affiliates operating in Republika Srpska, with 32,398 persons employed. Total turnover that these enterprises generated amounted to 7 billion KM, with value added at factor cost reaching over 1.8 billion KM.

Compared to the previous year, there were 28 foreign affiliates more in 2022, while the number of persons employed increased by 6.1% or 1,856 persons.

Foreign affiliates accounted for 3.3% of the total number of market-oriented enterprises, that is, of the enterprises covered by the "Annual report on Structural business statistics for 2022" (SBS). In the total number of foreign affiliates, the highest share was that of those in the sections Manufacturing with 35.5% and Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles with 23.0%.

EU member states had the highest share in capital of foreign affiliates, namely 54.7%.

Of the total number of employed persons obtained through the SBS survey for enterprises, 21.0% were employed in foreign affiliates. By section of the Classification of Economic Activities, of the total number of persons employed in foreign affiliates, majority were employed in the sections Manufacturing 56.5% and Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles 21.3%.

Foreign affiliates in which EU member states have the highest share in capital employed 66.2% of the total number of employed persons.

Foreign affiliates had a share of 27.0% in the total turnover of enterprises obtained through the SBS survey. The highest contribution to the turnover of foreign affiliates, by section of economic activities, was that of affiliates in the sections Wholesale and retail trade; repair or motor vehicles and motorcycles 46.7% and Manufacturing 35.1%.

Of the total turnover of foreign affiliates, 51.1% was generated by those in which non-EU member states have the highest share in capital.

The share of foreign affiliates in the total value added at factor cost obtained through the SBS survey was 26.8%. In the production of value added at factor cost of foreign affiliates, the highest contribution was that of affiliates in the sections Manufacturing 38.9% and Wholesale and retail trade; repair or motor vehicles and motorcycles 18.9%.

Affiliates in which non-EU member states have the highest share in capital had a share of 52.2% in the total value added at factor cost of foreign affiliates.

Foreign affiliates statistics covers enterprises from the sections Industry (B, C, D and E), Construction (F), Trade (G) and Non-financial Services (H, I, J, L, M, N, P, Q, R and S), in accordance with the Classification of Economic Activities KD BiH 2010.

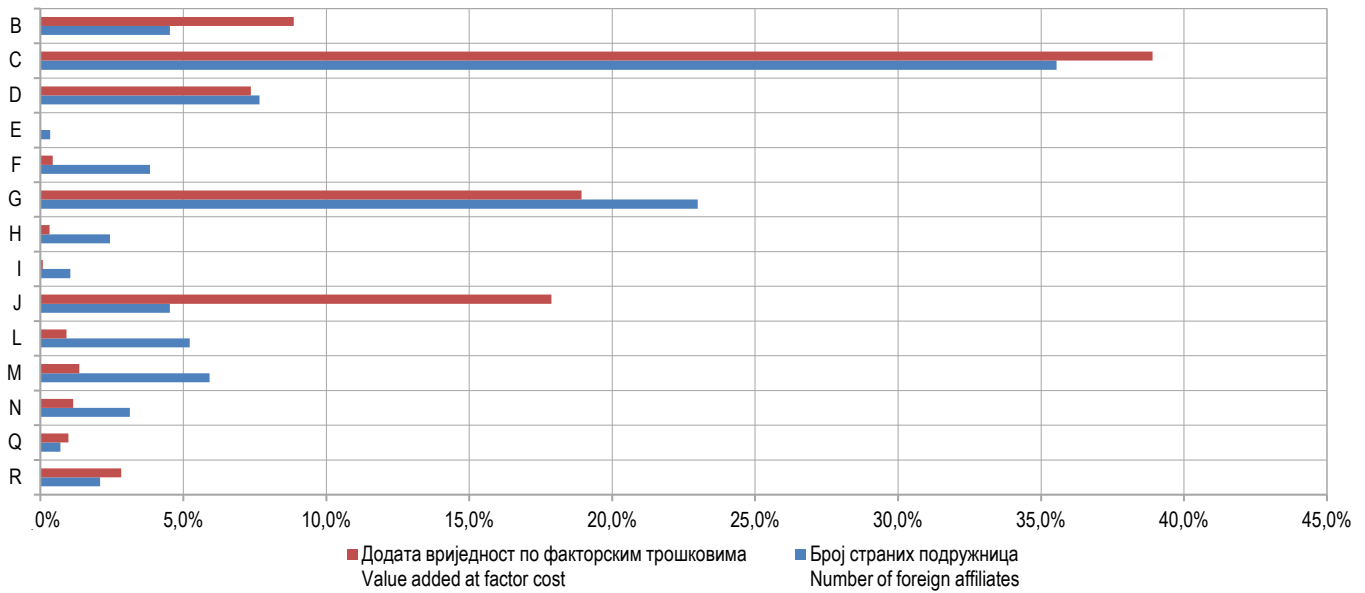
Basic structural indicators of business activities of foreign affiliates are shown by section of economic activities, size of affiliates and by country of headquarters of the foreign owner with the highest share in capital.

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ О ПОСЛОВАЊУ СТРАНИХ ПОДРУЖНИЦА, 2022.
BASIC INDICATORS OF BUSINESS ACTIVITIES OF FOREIGN AFFILIATES, 2022

	Број страних подружница <i>Number of foreign affiliates</i>	Број запослених лица <i>Number of persons employed</i>	Промет <i>Turnover</i>	Вриједност производње <i>Production value</i>	Додата вриједност по факторским трошковима <i>Value added at factor cost</i>	Трошкови запослених <i>Personnel costs</i>	
Стране подружнице у Републици Српској, УКУПНО	287	32 398	6 954 771	4 163 782	1 854 321	788 716	<i>Foreign affiliates in Republika Srpska, TOTAL</i>
ПРЕМА ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛАТНОСТИ							<i>BY SECTION OF ACTIVITIES</i>
Подручја индустрије (В, С, Д, Е)	138	20 682	2 952 548	2 824 951	1 022 159	468 998	<i>Industrial sections (B, C, D, E)</i>
Грађевинарство (F)	11	141	18 448	27 896	7 991	2 660	<i>Construction (F)</i>
Трговина на велико и мало; поправка моторних возила и мотоцикала (G)	66	6 895	3 247 258	542 381	351 083	156 708	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles (G)</i>
Подручја нефинансијских услуга (H, I, J, L, M, N, Q, R)	72	4 680	736 517	768 554	473 088	160 350	<i>Non-financial services (H, I, J, L, M, N, Q, R)</i>
ПРЕМА ВЕЛИЧИНИ (БРОЈУ ЗАПОСЛЕНИХ)							<i>SIZE BY NUMBER OF PERSONS EMPLOYED</i>
Мале (0-49)	187	2 357	1 001 762	464 650	199 414	69 875	<i>Small (0-49 employed persons)</i>
Средње (50-249)	60	6 318	2 117 011	970 184	326 369	160 874	<i>Medium (50-249 employed persons)</i>
Велике (250 и више) запослених)	40	23 723	3 835 998	2 728 948	1 328 538	557 967	<i>Large (250 and more employed persons)</i>
ПРЕМА ДРЖАВАМА У КОЈИМА ЈЕ СЈЕДИШТЕ СТРАНОГ ВЛАСНИКА СА НАЈВЕЋИМ УЧЕШЋЕМ У КАПИТАЛУ							<i>BY COUNTRY OF HEADQUARTERS OF THE FOREIGN OWNER WITH THE HIGHEST SHARE IN CAPITAL</i>
Државе чланице ЕУ, УКУПНО	157	21 456	3 403 392	2 314 485	885 538	461 281	<i>EU member states, TOTAL</i>
Аустрија	28	1 392	355 177	176 758	68 946	35 236	<i>Austria</i>
Италија	24	4 652	623 841	586 553	191 855	90 886	<i>Italy</i>
Кипар	10	521	333 125	64 847	46 349	16 184	<i>Cyprus</i>
Луксембург	6	949	22 415	18 519	11 337	13 466	<i>Luxembourg</i>
Њемачка	14	1 588	159 659	159 150	46 315	35 681	<i>Germany</i>
Словенија	25	4 542	356 760	348 391	116 994	81 121	<i>Slovenia</i>
Холандија	12	3 702	632 888	217 983	138 210	79 163	<i>Netherlands</i>
Хрватска	17	1 627	293 364	171 219	85 428	34 443	<i>Croatia</i>
Чешка	8	465	138 371	147 321	34 423	12 479	<i>Czech Republic</i>
Остале државе чланице ЕУ ¹⁾	13	2 018	487 792	423 744	145 681	62 622	<i>Other EU member state¹⁾</i>
Државе које нису чланице ЕУ, УКУПНО	130	10 942	3 551 379	1 849 297	968 783	327 435	<i>Non-EU member states, TOTAL</i>
Русија	5	1 243	1 288 975	165 105	90 327	37 889	<i>Russian Federation</i>
Србија	84	6 248	1 603 963	1 112 439	545 572	183 421	<i>Serbia</i>
Уједињено Краљевство	13	1 824	452 685	383 257	258 941	63 187	<i>United Kingdom</i>
Швајцарска	12	1 384	177 835	160 282	67 469	37 444	<i>Switzerland</i>
Остале државе ван ЕУ ²⁾	16	243	27 921	28 214	6 474	5 494	<i>Other non-EU member states²⁾</i>

¹⁾ Остале државе чланице ЕУ су: Белгија, Бугарска, Грчка, Данска, Литванија, Мађарска, Пољска, Румунија, Француска и Шведска.
Other EU member states are Belgium, Bulgaria, Greece, Denmark, Lithuania, Hungary, Poland, Romania, France and Sweden.

²⁾ Остале државе ван ЕУ су Кина, Лихтенштајн, Норвешка, Сјеверна Македонија, Сједињене Америчке Државе, Уједињени Арапски Емирати, Црна Гора; Сингапур и Хонгконг (Пореске оазе).
Non-EU member countries are China, Liechtenstein, Norway, North Macedonia, United States of America, United Arab Emirates, Montenegro; Singapore and Hong Kong (off-shore financial centres).

Графикон 1. Број страних подружница и остварена додата вриједност, учешће по подручјима дјелатности, 2022.
Graph 1. Number of foreign affiliates and realised value added, share by section of economic activities, 2022

Графикон 2. Учешће страних подружница у укупној додатој вриједности подручја дјелатности, 2022.
Graph 2. Share of foreign affiliates in the total value added of sections of economic activities, 2022

Подручја дјелатности према КД БиХ 2010	Sections of economic activity according to KD BiH 2010
Вађење руда и камена	B Mining and quarrying
Прерађивачка индустрија	C Manufacturing
Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	D Electricity, gas, steam and air-conditioning supply
Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације животне средине	E Water supply; sewerage; waste management and remediation activities
Грађевинарство	F Construction
Трговина на велико и на мало; поправка моторних возила и мотоцикала	G Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Саобраћај и складиштење	H Transportation and storage
Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и угоститељство	I Accommodation and food service activities
Информације и комуникације	J Information and communication
Пословање некретнинама	L Real estate activities
Стручне, научне и техничке дјелатности	M Professional, scientific and technical activities
Административне и помоћне услужне дјелатности	N Administrative and support service activities
Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	Q Human health and social work activities
Умјетност, забава и рекреација	R Arts, entertainment and recreation

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Методологија за провођење истраживања усклађена је са европским статистичким стандардима и њен садржај прописан је ЕУ Уредбом за пословне статистике 2019/2152 и Уредбом за имплементацију 2020/1197.

Страна подружница, у смислу Inward FATS је предузеће које је резидент у Републици Српској, али је под контролом стране институционалне јединице. То су предузећа у којима је учешће страног капитала (једне или више држава) у укупном капиталу 50% и више. Подаци Inward FATS показују колико је учешће и колики је утицај страних подружница у домаћој економији.

Јединице посматрања су све стране подружнице које су садржане у подацима Структурних пословних статистика (СПС). Оквир страних подружница добијен је на основу листе Централне банке БиХ, засноване на Истраживању о директним страним улагањима.

Подаци статистике страних подружница резултат су статистичке обраде Годишњих извјештаја структурних пословних статистика и Годишњих финансијских извјештаја активних предузећа.

Резултати Структурних пословних статистика, односно статистике страних подружница производе се на бази директно прикупљених података за предузећа са 20 и више запослених лица и на бази Годишњих финансијских извјештаја за предузећа са мање од 20 запослених лица.

Дефиниције варијабли

Број страних подружница обухвата активна предузећа, која се баве тржишном производњом, а у већинском су страном власништву.

Број запослених лица обухвата број запослених и неплаћена запослена лица као што су власници, партнери, чланови породице који раде у предузећу, волонтери и др. Број запослених обухвата лица која имају заснован радни однос на неодређено или одређено вријеме са пуним или непуним радним временом. Бројем запослених обухваћени су сезонски радници, приправници и радници који раде код куће, лица у штрајку или краткорочном одсуству. Нису обухваћена лица на дугорочном одсуству. Запослени су плаћени од стране послодавца за извршени рад, а плаћање може бити у форми плате, накнаде, хонорара, награда, плаћања по комаду или плаћања у натури.

Промет обухвата обрачунате приходе од продаје властитих производа, пружених услуга и продаје робе за препродају током референтног периода, без ПДВ-а и сличних одбитних пореза. Искључени су попусти при продаји, снижења цијена, вриједност враћене робе, као и субвенције добијене од државе, остали финансијски и ванредни приходи.

Вриједност производње, је вриједност свих добара и услуга које су произвеле стране подружнице у току референтног периода.

Додата вриједност по факторским трошковима исказана је у бруто износу (без одузимања амортизације), а рачуна се тако да се вриједност производње у основним цијенама додају субвенције, а одузму трошкови пореза на производе и производњу и вриједност међуфазне потрошње.

Трошкови запослених су укупне накнаде запосленима током референтног периода, у новцу или у натури. Чине их бруто плате и накнаде плата, те остали трошкови запослених који имају карактер личних примања.

Величина страних подружница одређена је бројем запослених, према којем се разликују мале, средње и велике. Мале запошљавају, просјечно годишње, од 0 до 49 радника, средње од 50 до 249, а велике 250 и више радника.

METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

Methodology used for the survey implementation is harmonised with the European statistical standards and its content is stipulated in the EU Regulation for Business Statistics 2019/2152 and in the implementation Regulation 2020/1197.

Foreign affiliate in terms of Inward FATS is an enterprise resident in Republika Srpska, but controlled by a foreign institutional unit. These are enterprises in which the share of foreign capital (one or more countries) in the total capital is 50% or more. Inward FATS data present the share and influence of foreign affiliates on the domestic economy.

Observation units are all foreign affiliates covered by the Structural Business Statistics data (SBS). The framework of foreign affiliates was obtained on the basis of the List of the Central Bank of Bosnia and Herzegovina, which is based on the Survey on direct foreign investment.

Data of foreign affiliates statistics are the result of the statistical processing of Annual reports on Structural Business Statistics and Annual financial statements of active enterprises.

Results of Structural Business Statistics, ie statistics of foreign affiliates have been produced based on the directly collected data for enterprises with 20 or more persons employed, and based on the Annual financial statements for enterprises with less than 20 persons employed.

Definitions of variables

Number of foreign affiliates covers active enterprises operating commercially, which are majority foreign-owned.

Number of employed persons includes number of employees and unpaid employed persons such as proprietors, partners, family members working regularly in the enterprise, volunteers, etc. Number of employees covers persons who are employed on a temporary or permanent basis, working in full or part time. Number of employees includes seasonal workers, apprentices, people working from home, and persons on strike or on short-term leave. This number does not cover persons on long-term leave. Employees are paid by the employer for performed work and payments can be in the form of wage, salary, fee, gratuity, piecework pay or remuneration in kind.

Turnover covers calculated revenues from sale of own products, revenues from provided services and revenues from sale of goods for resale, during the reference period, without VAT and similar deductible taxes. Sales discounts, price reductions, value of returned goods, as well as subsidies received from the state, other, financial and extraordinary incomes are excluded.

Production value is the value of all goods and services produced by foreign affiliates during the reference period.

Value added at factor cost is shown as the gross amount (without depreciation deduction) and it is calculated by adding subsidies to production value at basic prices and subtracting product and production tax costs and value of intermediate consumption from it.

Personnel costs are defined as total compensation of employees during the reference period, in money or in kind. These consist of gross wages and salaries and other personnel costs having the character of personal income.

Size of foreign affiliates is determined by the number of employees and based on this classification foreign affiliates can be small, medium and large. Small ones employ between 0 and 49 persons a year on average, medium ones employ between 50 and 249 persons, while large ones employ 250 or more people.